

Motivasjon for lesing på mellomtrinnet - med hovedvekt på skjønnlitteratur

av

Linda Ulberg Thøring

Kandidatnummer: 215

Veileder: Anne-Kari Skardhamar, norsk

Bacheloroppgave i GLU 1-7

G1PEL3900

Institutt for grunnskole- og faglærerutdanning

Fakultet for lærerutdanning og internasjonale studier

Høgskolen i Oslo og Akershus

24.april 2014

Antall ord: 6568

SAMMENDRAG

Denne oppgaven omhandler motivasjon for lesing av skjønnlitteratur på mellomtrinnet. Motivasjon er viktig for all læring, og forskning viser at elevers motivasjon synker med alderen (Kunnskapsdepartementet, udatert). Oppgaven tar for seg viktigheten av motivasjon, hvordan lærere på mellomtrinnet kan arbeide for å styrke elevers lyst for lesing av skjønnlitteratur og foreldres betydning i arbeid med leselyst.

Forskningen i denne oppgaven bygger på relevant teori om motivasjon for lesing. I arbeidet med å finne svar på min problemstilling har jeg analysert to dokumenter som er viktige i arbeidet med elevers leselyst. I tillegg er det blitt gjennomført et intervju av en person med lang erfaring med elever og motivasjon for lesing på barneskolen.

INNHOLDSFORTEGNELSE

INNLEDNING	1
BEGRENSNINGER TIL PROBLEMSTILLINGEN	1
PROBLEMSTILLING	2
TEORI	3
MOTIVASJON	3
VIKTIGHETEN AV MOTIVASJON.....	3
ARBEID MED ELEVERS MOTIVASJON FOR LESING	4
FORELDRES BETYDNING.....	5
METODE	7
KILDEKRITIKK	8
ANALYSE	9
PRESENTASJON AV LITTERATURVALG.....	9
FUNN	9
LÆREPLANVERKET FOR KUNNSKAPSLØFTET	10
GI ROM FOR LESING!	12
OPPSUMMERING	14
DRØFTING.....	16
INDRE MOTIVASJON VS. YTRE MOTIVASJON I SKOLEN	16
TID TIL LESING.....	17
FORELDRENE BETYDNING	18
KONKLUSJON OG VIDERE SPØRSMÅL.....	20

INNLEDNING

Å kunne lese er en av fem grunnleggende ferdigheter elever skal lære seg i løpet av skolegangen, samtidig legger leseferdigheter grunnlaget for læring og forståelse i alle fag på alle trinn (Utdanningsdirektoratet, 2006c). Gjennomsnittet av norske elever har i senere år ligget på et nivå som ikke er ønsket når det kommer til lesing (Utdannings- og forskningsdepartementet, 2003; Utdanningsdirektoratet, 2013a). Forskning viser dokumentert sammenheng mellom elevers leseferdighet og holdning til lesing, derfor er motivasjon og utvikling av elevers leselyst en viktig oppgave blant lærere (Utdannings- og forskningsdepartementet, 2003). Da elevers motivasjon for skolearbeid synker med alderen (Kunnskapsdepartementet, udatert), møter læreren på mellomtrinnet store utfordringer når hun skal engasjere og skape lærelyst.

BEGRENSNINGER TIL PROBLEMSTILLINGEN

Denne oppgaven tar for seg motivasjon for lesing på mellomtrinnet – viktigheten av det, lærernes arbeid med det og foreldrenes betydning. Enkelte forskere har funnet ut at foreldrenes engasjement og holdning til lesing før barnas påbegynte skolegang, har mye å si for elevenes videre leselyst (Bus, 2001). Som barn ble jeg selv lest mye for, og jeg mener dette har bidratt til min varige leseglede. Til tross for dette, faller forskning vedrørende lesevaner før påbegynt skolegang utenfor problemstillingen i denne oppgaven, og vil derfor ikke diskuteres ytterligere.

For å begrense et stort tema som lesemotivasjon, har jeg valgt å fokusere på skjønnlitteratur. Det er store forskjeller på gutter og jenter, og majoritet- og minoritetsspråklige elever når det kommer til motivasjon for lesing, men på grunn av plassmangel går jeg ikke inn på det, men snakker om elever generelt.

Når det kommer til lesing, er også dette et omfattende tema. Noe som henger klart sammen med motivasjon for lesing er at man har mestret en leseforståelse, hvor en snakker om ordavkodning, forkunnskaper og forståelsesstrategier. Men for å begrense oppgaven, har jeg valgt å kun fokusere på motivasjonsdelen av lesing.

I oppgaven vil jeg bytte på å bruke begrepene motivasjon for lesing, leselyst, engasjement for lesing og leseglede. Dette for å variere ordvalget, og fordi disse begrepene har samme betydning for meg.

Formålet med denne oppgaven er å beskrive hvordan lærere ved hjelp av skjønnlitteratur kan skape leselyst hos elever som mangler motivasjon for lesing. Dette er et tema jeg selv ønsker å lære mer om, og jeg håper denne oppgaven kan være til hjelp når jeg skal arbeide som lærer.

PROBLEMSTILLING

Ut ifra hva som har blitt forklart over, har jeg valgt problemstillingen:

Hvordan kan lærere på mellomtrinnet motivere elevers leselyst ved hjelp av skjønnlitteratur?

Oppgaven starter med å ta for seg teori som er relevant for problemstillingen. Deretter har jeg analysert to dokumenter som er viktige i arbeidet med motivasjon for lesing. Jeg vil drøfte indre og ytre motivasjonsfaktorer i skolen, tid til lesing og hvordan lærere kan involvere foreldre i arbeidet med leselyst. Tilslutt vil det komme en konklusjon.

TEORI

Kapittelet starter med å ta for seg motivasjonsbegrepet og hvilke motivasjonskomponenter som er viktig når det kommer til lesing. Deretter beskrives viktigheten av det å ha leselyst og hvordan forskere mener man kan jobbe for å skape motivasjon for lesing hos elevene.

Videre presenteres foreldrenes betydning når det kommer til barns læring og leselyst. Dette besvarer ikke problemstillingen om hvordan lærere kan jobbe for å skape lesemotivasjon hos mellomtrinns elever, men det kan gi en bedre forståelse av hvorfor noen elever viser mer engasjement i forhold til lesing enn andre elever.

MOTIVASJON

Lesing er en aktivitet som krever motivasjon, anstrengelse og energi fra elevenes side. I følge Ivar Bråten (2007) handler motivasjon om hvorfor mennesker velger å gjøre det de gjør, om hvorfor mennesker velger bort noen aktiviteter ovenfor andre, og hvordan de velger å engasjere seg i disse aktivitetene.

Forskere mener at barns motivasjon for lesing er optimal når de er indre motivert, har en forventning om mestring og at de er opptatt av mestringsmål. Elever med *indre motivasjon* leser fordi de har en interesse for det og de liker aktiviteten, ikke fordi de vil oppnå et mål med lesingen (Bråten, 2007; Knowles & Guthrie, 2001; Meece, Pintrich & Schunk, 2008). De elevene som har *forventning om mestring*, har opplevd mestring ved tidligere lesning. Dette kan virke som motivasjon for videre lesing (Bråten, 2007; Helland, Lillejord, Manger & Nordahl, 2011). Elevene som fokuserer på *mestringsmål* leser for å forbedre sine evner og kompetanser, fordi læring og mestring av tekster som utfordrer dem er givende og et mål i seg selv (Bråten, 2007).

Ytre motivasjon blir ikke vektlagt når det kommer til arbeid med elevers leselyst. De elevene som er ytre motivert leser for å motta fordeler, som for eksempel gode karakterer, ros og lignende. De leser gjerne for denne gevinstens skyld, og ikke for gleden av det å lese i seg selv (Guthrie, Perencevich, Tonks & Wigfield, 2004).

VIKTIGHETEN AV MOTIVASJON

«If our students are not motivated to read, they will never reach their full literacy potential» (Gambrell & Malloy, 2008, s. 227). Hvorfor er motivasjon viktig når det kommer til lesing?

Hva slags fordeler innehar en elev med høy motivasjon for lesing, i forhold til en elev med lav lesemotivasjon? I sin forskning fant Wigfield og Guthrie (2004) ut at elever som er indre motivert for å lese oftere engasjerte seg i lesing både på skolen og hjemme, de ønsket å forbedre sine ferdigheter og tilegne seg nye, og derfor øke sine evner. Videre sier de at elever som er indre motiverte, selvgående og strukturerte lesere vil være mer engasjerte i lesingen enn andre elever. Siden motivasjon tilfører en handling energi, vil de elevene med høy lesemotivasjon også investere mer innsats og konsentrasjon i lesing, samt lese oftere og mer. Dette fører til at disse barna får en bedre forståelse av det leste, da mye lesing bedrer ordavkodingsferdighetene, ordforrådet blir utvidet og barna utvikler mer kunnskap og forståelsesstrategier (Bråten, 2007). I sine studier så Bus (2001) at barn som opplevde frekvent boklesing syntes å ha større ordforråd, de opplevde en framvoksende skriftspråkmestring og økt leseprestasjon. I studiene fant hun så og si ingen negative effekter ved lesing.

ARBEID MED ELEVERS MOTIVASJON FOR LESING

Elever blir mer engasjert i bøker når lærerne presenterer utdrag som høytlesning i klasserommet, og deretter diskuterer i fellesskap (Gambrell & Malloy, 2008). Samtaler om hva som er lest hjelper elever med å sette ord på sine leseopplevelser, som igjen kan føre til bedre litteraturforståelse (Tveit, 2012). Turner og Paris vektlegger også viktigheten av det sosiale når det kommer til motivasjon hos barn: «Motivation does not reside solely in the child; rather it is in the interaction between students and their literacy environments» (Turner & Paris, 1995, s. 672).

For å øke verdien av litterære aktiviteter som lesing, er det viktig at lærerne skaper et klasserommiljø som oppmuntrer til å lese og som deretter kan skape indre motivasjon hos elevene. I følge Gambrell og Malloy (2008) må klasserommet inneholde god litteratur, elevene må ha tilgang til datamaskiner og få muligheten til å sitte i par eller grupper for samarbeid og diskusjoner. At elevene opplever valgfrihet og undervisningen inneholder interessante og varierte tekster i form av skjønnlitterære bøker og fagtekster, nettsider og CD-rom, kan være avgjørende for elevenes indre motivasjon. Disse tekstene kan supplere og erstatte lærebøkene (Bråten, 2007).

Undersøkelser har vist at selvstendige valg av bøker kan fungere som en sterk motivator (Gambrell & Malloy, 2008; Turner & Paris, 1995). Når elever kan få velge bøker eller annen

litteratur de interesserer seg for, viser de større innsats i læringen eller forståelsen av materialet, samtidig som de viser større glede for de bøkene de selv har valgt (Schiefele, 1991). Åse Kristine Tveit og Ingeborg Westerheim (2006) undersøkte utlån av norske ungdomsbøker, og fant ut at barn ofte velger litteratur som er beregnet for barn i en eldre aldersgruppe, så derfor kan en som lærer introdusere ungdomsbøker på mellomtrinnet. Samtidig er det viktig at elevene føler at de lykkes i lesingen og oppnår en følelse av mestring (Bråten, 2007). Dette gjør de ikke hvis boken kun velges ut i fra interesser, uten å ta hensyn til elevens ferdighetsnivå. Læreren bør derfor veilede elevene i valg av bøker, og være gode litteraturformidlere.

FORELDRES BETYDNING

«The secret of it all lies in parent's reading aloud to and with the child» (Huey, 1908, s. 332). For å legge grunnlag for god utvikling av lesing, hevder enkelte forskere at å lese høyt for barn er den viktigste aktiviteten hjemmet kan bidra med (Adams, 1994). I tillegg har studier vist at det å ha gode rutiner på lesing i hjemmet er en viktig stimulus for unges språklige og litterære utvikling, mens mangel på lesing av bøker kan øke risikoen for at barn ikke oppnår leselyst (Bus, 2001). Bus fant ut at de barna som ikke hadde daglig rutine med høytlesning eller sjeldent ble lest for viste en mer negativ holdning mot høytlesning av bøker (Bus, 2001). Siden høytlesning er noe som foregår helt opp til 7.trinn, er det derfor viktig for mange elever at de også har gode opplevelser med høytlesning i hjemmet.

Forskning viser at et godt hjem-skole samarbeid har mye å si for elevenes læringsutbytte, og det er også positivt for foreldrenes del. På denne måten får de mer innsikt i undervisningen og elevenes læringsforhold, og de blir også mer positive til skolen (Larocque, Kleiman & Darling, 2011). Det er viktig at læreren tar initiativ til å skape gode samarbeidsforhold med foreldrene og formidler viktigheten av dette til dem.

I følge enkelte forskere er oppfølging av lekser den formen for foreldreinvolvering som har svakest sammenheng med elevens faglige utvikling (Chen & Fan, 2001; Hill & Tyson, 2009). Likevel viser Patall, Cooper og Robinson (2008) at når det gjelder språklig stimulans og lesing har oppfølging av skolearbeid og lekser en mer positiv sammenheng, enn når det gjelder matematikk. Det kan være lettere for foreldre og følge opp leselekser, enn matematikklekser. Elevene kan få snakke om hva de har lest og dermed få bedre forståelse av det leste. For de eldre elevene er det vist at når foreldre har motiverende samtaler i form av

forventninger de har til elevene og hvordan man skal verdsette utdanning, har dette positiv effekt som kan bidra til økt engasjement i skolearbeidet og at barna tror på seg selv (Hill & Tyson, 2009). Det er viktig at litteraturformidlingen ikke bare foregår på skolen, men også i hjemmet av de betydningsfulle andre.

METODE

For å lære mer om problemstillingen har jeg valgt en kvalitativ tilnærming, der jeg vil analysere to sentrale dokumenter på området. Analyse av kvalitative data består i å bearbeide tekst (Christoffersen & Johannessen, 2012). I tillegg er det gjennomført et kvalitativt forskningsintervju som jeg vil bruke utdrag fra til analysedelen. Formålet med et kvalitativt forskningsintervju er å forstå sider ved intervjupersonens dagligliv, fra hans eller hennes eget perspektiv (Brinkmann & Kvale, 2012, s. 43).

De nasjonale prøvene fra september 2013 viser at gjennomsnittet av norske elever på 5., 8., og 9.trinn ligger på et middels nivå når det kommer til lesing. Dette er ikke ønskelig. For at elever skal bli gode lesere, er det viktig at de har en lyst for lesing.

I arbeidet med å finne svar på oppgavens problemstilling har jeg valgt å analysere *Læreplanen for Kunnskapsløftet*, som fra nå av vil omtales som LK06, og Utdannings- og forskningsdepartementets (UFD) tiltaksplan *Gi rom for lesing! Strategi for stimulering av leselyst og leseferdighet 2003-2007*, som vil omtales som GRFL.

LK06 er det mest sentrale og brukte dokumentet i dagens skole og skal brukes systematisk i planlegging av undervisning, og derfor ønsker jeg å se hvordan leselyst og motivasjon blir vektlagt av Utdanningsdepartementet. GRFL skal analyseres fordi jeg vil se hvordan UFD ønsker at skolen og lærere skal arbeide for å øke elevenes leselyst.

Jeg ønsket å møte en person som har lang erfaring med å jobbe med barn og deres lesing, og som i arbeidet fokuserer på å skape lesemotivasjon hos elever. Her kom jeg i kontakt med en kvinne, heretter «Hanne». Hanne har tjuesyv års erfaring som kontaktlærer på grunnskolen, og har de siste seks årene jobbet som leseveileder på to vestkantskoler. Her jobber hun med de elevene som trenger et ekstra dytt når det kommer til lesing, og det er stor fokus på motivasjon og lesestrategier. I intervjuet ligger fokuset på motivasjonsdelen av hennes arbeid, siden det er dette som best besvarer problemstillingen. Vedlagt (Vedlegg 1 og vedlegg 2) er intervjuguiden og samtykkeskjemaet Hanne fikk utdelt ved intervjuet.

For å kunne drøfte problemstillingen i oppgaven vil jeg fokusere på følgende spørsmål i analysedelen:

- Hva sier dokumentet om leselyst og motivasjon?

- Hvordan kan lærere på mellomtrinnet jobbe for å stimulere elevenes leselyst?
- Hvordan vektlegger dokumentet foreldres betydning når det kommer til lesing og læring?

KILDEKRITIKK

LK06 er utarbeidet av Utdanningsdepartementet og ble revidert senest i 2013, mens GRFL ble skrevet av UFD i 2002. Da dokumentene er nasjonale og statlige verktøy, har dokumentene høy autensitet og troverdighet. LK06 er i tillegg nylig revidert for dagens skole. Det er flere år siden GRFL ble utarbeidet, og dette kan trekke ned påliteligheten i oppgaven. Likevel er dette et dokument som er skrevet for arbeid med elevers leselyst, og blir derfor svært relevant for problemstillingen.

LK06 har til motsetning lite fokus på leselyst, men legger stor vekt på motivasjon og lærelyst, som man kan forbinde med motivasjon for lesing. LK06 sier hva elever skal lære, men ikke hvordan, så lærere står fritt til å tolke og tilpasse innholdet av læreplanen til sin undervisning.

Intervjuobjektet Hanne, har lang og bred erfaring når det kommer til lærerarbeid og arbeid med elevers leselyst. Hun har en master i «Lesing og skriving i skolen» og i tillegg gjennomført et leseveilederkurs. Hanne er derfor en person jeg ser på som en valid kilde, men når man kun har ett intervjuobjekt, kan en ikke generalisere det som blir sagt. Dette er intervjuobjektets egne meninger og opplevelser, og gjelder derfor ikke for alle (Brinkmann & Kvale, 2012). På bakgrunn av dette har jeg kun valgt å bruke deler av Hannes intervju til å supplere funnene i dokumentene.

ANALYSE

I dette kapitlet presenteres datamateriale fra de to overnevnte dokumentene som ansees relevant for oppgavens problemstilling. Deler av intervjuet med leseveilederen Hanne, vil inkluderes for å eksemplifisere funn.

Før analysen vil tiltaksplanen GRFL presenteres. LK06 vil ikke gis en nærmere fremstilling, da dette dokumentet antas å være kjent for lærere og lærerstudenter.

PRESENTASJON AV LITTERATURVALG

GRFL ble laget som en femårig tiltaksplan av UFD. En rekke internasjonale og nasjonale undersøkelser hadde vist at norske elevers leseferdigheter ikke var på et ønsket nivå, og også at norske barn og unge leste mindre enn andre land (Utdannings- og forskningsdepartementet, 2003). Elever fra hele landet skulle delta på lesefremmende aktiviteter, og lærere fikk tilbud om etter- og videreutdanning.

Hovedmålene med tiltaksplanen var å stimulere elevenes leseglede og leseferdigheter, styrke lærernes kompetanse i leseopplæring, litteraturformidling og bruk av skolebibliotek, og øke bevisstheten om lesing som grunnlag for annen læring, kulturell kompetanse, livskvalitet, deltakelse i arbeidslivet og et demokratisk samfunn. Samtidig legger planen vekt på at elevenes leseglede skulle utvikles utfra egne interesser og forutsetninger. Foreldrenes betydning for å stimulere egne barns leseinteresser ble understreket (Utdannings- og forskningsdepartementet, 2003, s. 9).

Fra den perioden GRFL var virksom, så man ingen positiv utvikling gjennom PISA og PIRLS, men på slutten av perioden observerte man at gutters leseferdigheter hadde blitt noe bedre, og småskoletrinnet viste også en viss forbedring. Relativt få norske skoler jobbet med direkte tiltak, over relativt kort tid. For å oppnå bedre resultater viste sluttrapporten at skoler må få mer fokus på arbeid med lesing, kompetanse hos lærere må utvikles og skolen må bidra til mer planmessig arbeid og systematikk (Buland, Dahl, Finbak & Havn, 2008).

FUNN

For å få en oversiktlig og best mulig presentasjon av funnene, er dokumentene med funnene presentert hver for seg.

LÆREPLANVERKET FOR KUNNSKAPSLØFTET

Lesing er en av de fem grunnleggende ferdighetene elevene skal lære på skolen, men blir leselyst og motivasjon vektlagt i læreplanen eller norskfaget?

Hva sier dokumentet om leselyst og motivasjon?

I LK06 ser vi at et av formålene med norskfaget er å motivere til utvikling av lese- og skrive lyst og dette innebærer at eleven skal lese ulike tekster, både for å lære og for å oppleve. (Utdanningsdirektoratet, 2006b, s. 2).

At lærerne engasjerer seg for å skape lyst for å lære hos elevene, blir tidlig vektlagt i LK06. I læringsplakaten står det: Skolen og lærebedriften skal stimulere elevenes lærelyst, utholdenhet og nysgjerrighet (Utdanningsdirektoratet, 2006d, s. 2). Motiverte elever har lyst til å lære, er utholdende og nysgjerrige og viser evne til å arbeide målrettet (Utdanningsdirektoratet, 2006d, s. 3). Dette gjelder også for lesing. For at eleven selv åpner en bok og ønsker å lese den, er det svært viktig at han er motivert for lesingen. Dette understreker også forskning om elevers leselyst: De elevene som er motiverte og utøver større innsats og konsentrasjon, er de som viser større engasjement for lesingen og derfor leser mer (Bråten, 2007; Guthrie et al., 2004).

I følge LK06 skal vurdering og veiledning bidra til å styrke elevenes motivasjon for videre læring (Utdanningsdirektoratet, 2006d, s. 3). I arbeidet med lesing av egenvalgt bok har også lærerne som oppgave å veilede elevene i valg av bøker, samtidig vurdere bøkene som blir valgt. Hjelper læreren én elev å finne riktig bok, som også ligger på rett nivå for denne eleven, kan altså dette bidra til å styrke elevens motivasjon for videre lesing. Under intervjuet med leseveilederen vektlegger også hun viktigheten av vurdering i arbeidet med motivasjon for lesing:

Hanne: I elevenes valg av bøker er det svært viktig at elevene leser deler av boka si for meg. På denne måten får jeg høre om de mestrer å lese den. Motivasjon handler så mye om mestring. Du kan ikke dra det fra hverandre.

Intervjuer: Hvordan hører du at eleven har valgt riktig bok?

Hanne: Jeg bruker noe jeg kaller «fem-finger-metoden». Jeg ber eleven slå opp på en tilfeldig side i boka. Teller jeg at eleven stopper å lese mer enn fem ganger, og sliter med boken, da er boka for krevende.

Hanne mener også veiledning og samtaler om lesing kan motivere elevene:

Hanne: For at elevene skal oppnå motivasjon i arbeidet med lesingen, passer jeg på å få tid til å prate med hver enkelt av dem. Under disse samtalerne spør jeg dem for eksempel: «Hva vil du med lesingen? Hva tenker du om ungdomsskolen? Hvor vil du være med lesingen din da?» Jeg er veldig nøye med å kommunisere at det krever en innsats, det krever en jobb, og den jobben er det ingen andre enn deg selv som kan ta. Elevene blir veldig lydhøre når de skjønner at: «Det er jeg som bestemmer».

Hvordan kan lærere på mellomtrinnet jobbe for å stimulere elevenes lese lyst?

I LK06 står det lite spesifikt om hvordan lærerne skal legge opp undervisning, og med hvilke arbeidsmåter. Lærerne i dagens skole har derfor stor valgfrihet når det kommer til planlegging av undervisning og arbeidsmåter, og må selv finne ut av og lete etter tips til hvordan de kan jobbe for å stimulere elevenes lese lyst. Likevel er det flere elementer i LK06 som sier noe om hva læreren skal ha i bakhodet når en planlegger timer:

Tilpasset opplæring hvor læreren har et blikk for den enkelte (Utdanningsdirektoratet, 2006c); veilede elevene til å orientere seg i mangfold av tekster, både muntlige, skriftlige og sammensatte (Utdanningsdirektoratet, 2006b); og velge variert litteratur for klassen som kan fenge alle elevene. Et kompetansemål etter 7. årstrinn er at «eleven skal lese et mangfold av tekster i ulike sjangrer og av ulik kompleksitet...» (Utdanningsdirektoratet, 2006b, s. 7), og det blir da lærerens oppgave å presentere flere av disse tekstene for elevene.

Utdanningsdirektoratet (2006a) mener at fagkunnskap ikke er nok for å være en god lærer, men at det også kreves engasjement og formidlingsevne. En negativ lærer kan slukke elevenes interesse for aktiviteter. I arbeid med høytlesing og dannelse av leseglede er det viktig at læreren vekker nysgjerrighet og tenner interessen hos elevene. For å videreføre gleden det er ved å lese, må læreren selv utstråle positivitet og engasjement under lesingen.

Flere av kompetansemålene etter fullført 7. trinn legger vekt på muntlighet i arbeidet med litteratur. I arbeidet med lesing skriver Utdanningsdirektoratet at samtaler om tekster har en avgjørende betydning for elevenes læring og utvikling (Utdanningsdirektoratet, 2006b, s. 4). Forskning viser at det kan virke engasjerende og motiverende når elever får snakke om bøkene de har lest, samtidig som de kan få en bedre forståelse av det leste, når de i fellesskap får diskutere bøker (gjengitt etter Gambrell & Malloy, 2008; Tveit, 2012).

Hvordan vektlegger dokumentet foreldres betydning når det kommer til lesing og læring?

I følge LK06 vil et bredt læringsmiljø omfatte samhandling mellom alle voksne og elever (Utdanningsdirektoratet, 2006a, s. 18), både mellom læreren og eleven, og mellom eleven og hans eller hennes foreldre.

For å utvikle et stabilt læringsmiljø og å skape gode læringsvilkår for den enkelte er det viktig med et godt hjem-skole samarbeid (Utdanningsdirektoratet, 2006a). Foreldrene har stor betydning for barnas motivasjon og læringsutbytte. Samarbeidet mellom foreldre og skole er viktig i hele grunnopplæringen, men den vil endre karakter og form etter hvert som elevene blir eldre og får større ansvar for egen læring.

GI ROM FOR LESING!

Hva skulle skolene og lærerne gjøre for å bedre norske elevers leseferdigheter og leselyst ifølge GRFL?

Hva sier dokumentet om leselyst og motivasjon?

UFD mener at for et individs dannelse og utdanning, er det viktig å føle glede ved å lese (Utdannings- og forskningsdepartementet, 2003, s. 10).

Det er dokumentert en sammenheng mellom holdninger til og ferdighetsnivå i lesing (Utdannings- og forskningsdepartementet, 2003). I arbeidet med å finne rett bok til rett barn, og at eleven skal oppnå leselyst i arbeidet med boka, er det vesentlig at eleven mestrer å lese den. Leseveilederen Hanne fortalte at hvis en lar eleven velge en bok utfra egne interesser, og boka er for krevende, kan dette føre til at eleven mister motivasjonen for videre lesing, nettopp fordi det blir for vanskelig å lese den. Bråtens undersøkelser (2007) viser også viktigheten av mestring når det kommer til motivasjon. Selvstendige valg av bøker kan fungere som en sterk motivator hos mange barn (Gambrell & Malloy, 2008; Turner & Paris, 1995), men læreren må samtidig vurdere bøkene i forhold til eleven.

Hvordan kan lærere på mellomtrinnet jobbe for å stimulere elevenes leselyst?

GRFL vektlegger lærernes kompetanse når det kommer til arbeidet med elevers leselyst. For å styrke elevers leselyst, må ungdom gis tilgang til et vidt spekter av litteratur (Utdannings- og forskningsdepartementet, 2003, s. 10). Mye tyder på at lærerne ikke kjenner godt nok til nyere

og variert litteratur for barn og unge (Utdannings- og forskningsdepartementet, 2003, s. 18). For å kunne bli gode litteraturformidlere trenger lærerne styrket kompetanse om ny og aktuell barne- og ungdomslitteratur, samt gis bedre kjennskap til skolebiblioteket (Utdannings- og forskningsdepartementet, 2003). Forskning sier at når læreren kjenner sine elever og deres interesser, kan litteraturen læreren presenterer for den enkelte elev, være viktig for eleven hvis den treffer godt (Tveit, 2004, s. 22). I følge GRFL er det derfor gjennomgripende at læreren kan formidle litteratur til elever, samtidig som de selv er engasjerte i lesingen. Om litteraturen læreren presenteres for klassen fenger dem eller ikke, har nær sammenheng med faglærerens engasjement for elevene og for faget sitt (Tveit, 2004, s. 22).

Tilgjengelighet er et sentralt element i stimulering av elevenes leseglede. Det er viktig at et allsidig utvalg av bøker er lett tilgjengelig, enten det er i klasserommet eller på skolebiblioteket (Utdannings- og forskningsdepartementet, 2003, s. 10). Dette stemmer overens med forskning som sier at klasserommet må inneholde god litteratur for å skape et klasseromsmiljø som oppfordrer til det å lese (Gambrell & Malloy, 2008).

UFD legger vekt på at elever må gis tid til lesing, at lærerne må oppnå gode leserutiner og at elevene må få mulighet til å dele leseopplevelser med andre. Forsøk med å la ungdom formidle leseopplevelser til jevnaldrende og yngre har vist svært gode resultater (Utdannings- og forskningsdepartementet, 2003, s. 10-11). Også leseveilederen Hanne mener det er viktig å la barn få snakke om litteratur:

H: Det jeg tenker er viktig, det er å la barna fortelle de andre om bøkene de leser. Dette er også strategi – å oppsummere og å bli vant til å bruke egne ord om det du har lest. Det er en utrolig glede å spore, fordi de liker å fortelle fra boken sin.

Arbeid med lesing og elevers leselyst kan tilpasses med ulike arbeidsmåter. Lydbøker, høytlesing av lærer eller elev, dramatisering, bruk av bildemateriale som for eksempel bildebøker, musikk og film i tilknytning til lesing kan være verdifulle bidrag i arbeidet med å stimulere leseglede (Utdannings- og forskningsdepartementet, 2003, s. 11). GRFL oppfordrer også skoler og lærere til å få forfattere på besøk, da dette har vist seg å være vellykket som formidlingstiltak (Utdannings- og forskningsdepartementet, 2003, s. 10). Arbeid med elevers leselyst går med andre ord ikke kun på stillelesing, men at lærere må variere undervisningen.

GRFL oppfordrer skolene til å igangsette leseprosjekter og se tilbudene og mulighetene for deltakelse som en integrert del av opplæringen (Utdannings- og forskningsdepartementet,

2003, s. 23). Her nevnes blant annet «*Den kulturelle skolesekken*» som er et nasjonalt utviklingstiltak for mer kunst og kultur i skolen. Elevenes møte med litteratur, forfattere og bibliotek inngår i planene for prosjektet (Utdannings- og forskningsdepartementet, 2003, s. 37). Også «*Leselyststafetten*» er en leseaksjon som gjelder for elever på barneskolen. Her blir elevene tildelt klistremerker eller diplom når aksjonen er over, mens noen kan vinne bøker.

Hvordan vektlegger dokumentet foreldres betydning når det kommer til lesing og læring?

For en god utvikling av barnas lesekompetanse er foreldrene viktig, fordi hjelp, støtte og oppmuntring fra hjemmet gir økt skolemotivasjon og trivsel. Foreldres interesse og innsats gir elever positive holdninger til skolen, noe som gir større utbytte av undervisningen (Utdannings- og forskningsdepartementet, 2003). Det er klare sammenhenger mellom foreldrestøtte og elevenes opplevelse av sin situasjon i skolen (Utdanningsdirektoratet, 2013b, s. 7). Likevel mener GRFL at positiv foreldremedvirkning er avhengig av at foreldre har innsikt i hva som har betydning for barns motivasjon for lesing (Utdannings- og forskningsdepartementet, 2003, s. 14).

OPPSUMMERING

Så hva sier egentlig tekstene om leselyst og motivasjon? LK06 vektlegger motivasjon når det kommer til elevers lærelyst, og derfor blir også motivasjon viktig når det kommer til lesing. Videre er det viktig for elevenes motivasjon at lærerne vurderer og veileder dem. I norskfaget ser en at en av hovedoppgavene med faget er at læreren skal stimulere elevenes leselyst, men at en har stor valgfrihet når det kommer til gjennomføring av undervisning. GRFL mener at for elevenes dannelse og engasjement er det viktig at de opplever leseglede og mestringsfølelse. Det er derfor ingen tvil om at begge tekstene vektlegger lyst når det kommer til arbeid med lesing.

Både LK06 og GRFL mener at læreren må vise pasjon i arbeid med lesing, være en god litteraturformidler og presentere en rekke ulike tekster i ulike sjangre for elevene. Tekstene vektlegger også tilpasset og variert undervisning i arbeid med elevers leselyst. Videre er begge dokumentene enige angående det sosiale når det kommer til læring og lesing. Elevene må få muligheten til å snakke sammen om tekster da dette ikke bare hjelper for motivasjonen, men også for læring.

I tillegg vektlegger Utdanningsdepartementet og UFD at et godt hjem-skole samarbeid er grunnleggende for elevenes læring. LK06 skriver ikke om foreldres betydning når det kommer til lesing, men GRFL mener at dersom foreldre skal kunne motivere elevene til lesing, må de ha innsikt i hvordan de kan få til dette, som da blir lærerens oppgave å formidle.

Forfatterne av dokumentene er altså enige når det kommer til de tre spørsmålene jeg ønsket å finne svar på. LK06 skriver mindre spesifikt om leselyst og hvordan man kan oppnå det, så lærerne i den norske skole har stor valgfrihet når det kommer til planlegging av undervisning. Her kommer GRFL med spesifikke tiltak, som lærere kan ta til hjelp.

DRØFTING

Mye av det forskning og teori sier om barns leselest, stemmer overens med dokumentene som er analysert tidligere. Likevel ligger ikke dagens elever på et nivå i lesing som er ønskelig. Hva er det som går galt?

INDRE MOTIVASJON VS. YTRE MOTIVASJON I SKOLEN

Forskning viser at indre motivasjon er viktig når det kommer til barns leselest. For at barn skal ha lyst til å åpne en bok, må de ha en indre drivkraft og oppleve en glede ved lesingen (Bråten, 2007; Guthrie et al., 2004). Men blir det jobbet nok med elevers indre motivasjon på skolen? GRFL ønsket at leseaksjoner skulle bli iverksatt for å stimulere elevenes leselest, og mange skoler og lærere gjennomfører slike aksjoner. I «Leseleststafetten» leser elevene en viss periode, og for hver ferdiglest bok får de et klistremerke i loggen, mens «leseslangen» på veggen vokser. Hvor lang kan slangen bli? Hvilken elev greier å lese mest? Eller hvilken skole vinner med flest leste bøker? De fleste elever synes det er gøy med konkurranser, og de blir engasjerte, oppspilte og motiverte for å vinne. På en annen side: Sitter elevene igjen med noe annet enn klistremerker, diplom eller en vunnet bok når leselestaksjonen er over? Har de oppnådd den indre motivasjonen for lesing som egentlig er målet med en leseaksjon? Vi er i en tid der bøker kjemper om barnas oppmerksomhet, der tv, dataspill og mobil er mer interessant enn å sette seg ned med en god bok. Dermed kan slike ytre faktorer som «premiering» være en viktig motivasjonsfaktor for mange elever, men man kan lure om den indre gleden ved lesing er oppnådd. I situasjoner hvor slike tiltak iverksettes kan det virke nødvendig at resultat dokumenteres og følges opp for å se om innsatsen gir gevinst i det lange løp.

«Den kulturelle skolesekken» som blir organisert og finansiert av Kultur- og Kunnskapsdepartementet er ikke en leseaksjon, men en nasjonal satsing som skal bidra til at alle skoleelever i Norge får møte profesjonell kunst og kultur av alle slag, i form av scenekunst, visuell kunst, musikk, film, litteratur og kulturarv (Kulturrådet, udatert). I den kulturelle skolesekken finnes det ikke konkurranser eller premier, men elevene får muligheten til å oppleve skolearbeid gjennom kultur og kunst, noe som kan gjøre arbeidet med blant annet lesing litt morsommere og mer spennende. LK06 legger stor vekt på motivasjon og tilpasset opplæring, og GRFL mener at lærere må variere arbeidet med lesing og elevenes leselest. Denne nasjonale satsingen viser at lærere har mulighet til å variere timene ved bruk

av dramatisering, tegning og maling, film og musikk i arbeidet med litteratur. Er det ikke slik man burde øke elevenes indre motivasjon for lesing, med variasjon og tilpassing, istedenfor med klistremerker og diplom?

I arbeidet med å motivere elevers leselyst er det vist at høytlesing og presentasjon av bøker er en motivasjonsfaktor som fungerer for mange barn (Gambrell & Malloy, 2008). Også GRFL mener at litteratur må presenteres for barna for å vekke interessen (Utdannings- og forskningsdepartementet, 2003). Dessverre finnes det lærere som kvier seg for høytlesing og det å bruke en «fortellerstemme». Dette er for mange ubehagelig og utenfor komfortsonen, men i arbeidet med å engasjere elevene er en engasjert lærer nødvendig. For å bli en god litteraturformidler holder det ikke å ha lest mange bøker for barn og unge, men en må også kunne vekke nysgjerrigheten og tenne interessen. Det finnes så mange dyktige bibliotekarer og litteraturformidlere en kan hente inspirasjon og tips fra. Øving gjør mester, er det ikke det man sier?

TID TIL LESING

Lærere møter store utfordringer når det kommer til arbeid med motivasjon for lesing, der tidspresset er et av de største problemene. Det blir jobbet hardt med de nasjonale prøvene, men vi når ikke tilfredsstillesteskelen. Som forskning har vist er det en sammenheng mellom ferdigheter i lesing og leselyst (Utdannings- og forskningsdepartementet, 2003). Kan en grunn til de skuffende resultatene være at det blir jobbet for lite med motivasjonsdelen av lesing?

Kunnskapsdepartementet sier at barns motivasjon synker fra 10-årsalderen, og er lavest i årene på ungdomstrinnet (Kunnskapsdepartementet, udatert). Dermed har lærerne på mellomtrinnet en stor jobb med å holde elevenes motivasjon ved like til de skal over til ungdomsskolen. I LK06 ser en at fra 1.-4.trinn skal elevene ha 931 timer med norsk, og fra 5.-7.trinn har elevene 441 timer med samme fag (Utdanningsdirektoratet, 2006b). Dette vil si at norskfaget har større plass på småtrinnet, og lærerne på mellomtrinnet får mindre tid til å arbeide med elevenes leselyst. Kan det være slik at lærere fokuserer mindre på motivasjonen for lesing, da de antar at elevene har oppnådd en leseforståelse før mellomtrinnet?

Når jeg selv har vært i praksis har jeg sett at det blir satt av lite tid til lesing av valgfri bok. Dette varierer naturligvis fra skole til skole, og skoler har muligens perioder der de fokuserer mindre på lesing. Likevel har jeg lagt merke til at lesing ofte fungerer som en rolig start på

dagen eller avslutning av timen, der elevene får fem til syv minutter til frilesing. GRFL mener at lærere må forbedre sine rutiner for lesing, og at dette kan gi gode resultater (Utdannings- og forskningsdepartementet, 2003, s. 22). Torill Hansen (1986) skriver i sin bok at tid er det viktigste og enkleste for en lærer å ta hensyn til når det kommer til lesing. Hun mener lærere burde sette av en fast tid i uka til lesing, og aldri ha dårlig samvittighet for å bruke tid til å stimulere elevenes leselyst. Er dette en av grunnene til at lesing av valgfri bok blir prioritert lite i skolen? Får noen lærere dårlig samvittighet når de bruker for mye tid på lesing, som heller kunne gått til andre skoleoppgaver, og at de heller da setter lesing av valgfri bok som lekse?

Ut fra mine observasjoner i praksis får mange elever som lekse å lese minimum 15 minutter i valgfri bok hver dag. Deretter skriver de hvor mye de har lest i leseloggen som også foreldrene skriver under på. På denne måten kan læreren følge med på hvor mye enkelteleven leser ved siden av skolen, og foreldrene blir også involvert. Etter hva forskning viser, kan en lure på om denne type lesing er bra for elevers leselyst. Det er selvsagt elever som liker å lese, og leser 15 minutter hjemme uten problem, men hva med de elevene som ikke har en leselyst? Er tvang den beste måten å få dem motivert på? I tillegg vet ikke læreren sikkert at lesingen blir gjennomført hjemme, eller at foreldrene er involvert i lesingen. Både LK06, GRFL og forskere vektlegger det sosiale når det kommer til læring og lesing. Elever må få mulighet til å snakke med andre om hva de leser og få høre om andre medelevers gode opplevelser med bøker (Gambrell & Malloy, 2008). Burde lesing av valgfri bok bli lagt som en hjemmeoppgave? Elever burde selvsagt lese ved siden av skolen, men ut fra hva forskning sier er det svært viktig at det også jobbes med elevenes leselyst på skolen sammen med andre. Samtidig som egne valg av bøker kan virke svært motiverende for barn (Gambrell & Malloy, 2008; Schiefele, 1991), må læreren i tillegg veilede elevene i valg av bøker, både når det kommer til interesser og mestringsnivå. Hvis læreren gjør en kartlegging av litteraturønsker hos elevene, kan dette lette arbeidet med å finne riktig bøker. Finner læreren eller bibliotekaren rett bok til rett barn, kan det gjøre mye med elevens motivasjon for lesing, både på skolen og hjemme.

FORELDRENES BETYDNING

Forskning, LK06 og GRFL er enige om at foreldre har mye å si for elevers motivasjon for lesing, både i tidlig alder og når elevene blir eldre. For å styrke barns leselyst, er det viktig at

litteratur blir introdusert tidlig, at de voksnes holdninger til lesing er positive, og at man oppnår en rutine med lesingen (Bus, 2001). Studier har vist at foreldres oppfølging av lekser har liten virkning på elevens læring og motivasjon (Chen & Fan, 2001; Hill & Tyson, 2009), men at oppfølging av leselekser og samtaler angående det leste kan ha en positiv effekt på barna (Hill & Tyson, 2009). Foreldre er alltid interessert i at barna skal gjøre det godt, både på skolen og sosialt. De ønsker å involvere seg i skolen, men for alle er det ikke alltid lett å vite hvordan de skal bidra. I tillegg er det mulig at barna har foreldre som selv ikke leser eller har motivasjon for lesing. Her igjen blir det lærerens oppgave å formidle viktigheten av dette. Hva med å invitere forfattere til å presentere bøkene sine for både elevene og foreldrene? Eller ha foreldremøter med fokus på leseglede? Hvis en undersøker leseforhold i hjemmet kan læreren få en større forståelse for enkeltelevens holdninger til lesing. Lærere bør alltid oppmuntre foreldre og barn til å lese, og stille seg til rådighet dersom foreldre har bruk for dette. En kan si at arbeidet med å engasjere foreldre til lesing, blir nesten like viktig som å engasjere elevene, da foreldremedvirkning har så mye å si for elevenes motivasjon. Har derimot ikke hjemmet en tradisjon for lesing, kan det være viktig for mange barn at mye av lesingen forgår på skolen.

KONKLUSJON OG VIDERE SPØRSMÅL

Forskning og teori på området stemmer godt overens med de føringene som legges av staten for norske skoler, lærere og elever. Likevel ser man ikke en stor forbedring på nasjonale og internasjonale tester.

Å kunne lese er en grunnleggende ferdighet, og er ikke viktig kun som eget felt i norskfaget, men legger grunnlag for læring og mestring av alle fag på alle trinn. Derfor er det essensielt at elevene blir engasjert og det jobbes med deres indre motivasjon for lesing.

Så hvordan kan lærere på mellomtrinnet motivere elevers leselyst ved hjelp av skjønnlitteratur? For flere elever er det avgjørende at læreren er en dyktig litteraturformidler, både når det gjelder kunnskap og engasjement. Læreren må sette av tid til orientering av barne- og ungdomslitteratur, søke hjelp fra bibliotekarer eller delta på nødvendige kurs med dette som tema. For å kunne presentere bøker som kan fenge klassen, må læreren også kjenne elevene og deres interesser. At elevene har tilgang til god litteratur er essensielt. Det er av stor betydning at det blir en rutine med avsatt tid til lesing av valgfri bok på skolen, og at elevene møter varierte arbeidsmåter i arbeidet med lesing. Samtaler om det leste er vist som betydningsfullt og motiverende, og arbeid med lesing i form av dramatisering, maling og tegning, musikk og film, kan være annerledes og spennende. Like viktig er foreldrenes deltakelse når det kommer til motivasjon for lesing hos elever. At lærere formidler viktigheten av holdninger til lesing og hva lesing i hjemmet kan gjøre med barnas leselyst, er gjennomgripende.

Denne oppgaven gir ikke et uttømmende svar på hvordan lærere kan motivere mellomtrinnslever for lesing, men for meg har den hatt stor egen nytte der jeg har oppnådd ny kunnskap og innsikt i temaet; motivasjon for lesing er ikke bare avgjørende for læring, men temaet er også interessant og engasjerende. Videre tyder oppgavens funn på at det er mye som gjenstår når det kommer til elevers motivasjon for lesing og at diskusjonen må tas videre blant både fagfolk, teoretikere, lærere, elever og foreldre. Denne oppgaven har berørt temaet om betydningen av lesing i tidlige alder, men har ikke gitt et fullstendig svar på dette. Videre kan en se på individuelle faktorer når det kommer til lesing. Jenter gjør det bedre på lesetester enn gutter, og majoritetsspråklige får bedre resultater enn minoritetsspråklige elever. Hvordan kan lærere motivere gutters leselyst? Og hvordan skal en bedre leseferdighetene til minoritetsspråklige elever?

LITTERATURLISTE

- Adams, M. J. (1994). *Beginning to read: Thinking and learning about print* (1. utg.). Cambridge: MIT press.
- Brinkmann, S. & Kvale, S. (2012). *Det kvalitative forskningsintervju* (3. utg., Bind 2). Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Bråten, I. (2007). Leseforståelse-om betydningen av forkunnskaper, forståelsesstrategier og lesemotivasjon. *Læseforståelse*,(2), 3-11. Hentet fra http://www.videnomlaesning.dk/wp-content/uploads/Ivar_Braaten.pdf
- Buland, T., Dahl, T., Finbak, L. & Havn, V. (2008). *DET ER NÅ DET BEGYNNER! Sluttrapport fra evalueringen av tiltaksplanen "Gi rom for lesing!"* (978-82-14-04556-7). Trondheim. Hentet fra http://www.udir.no/Upload/Forskning/5/GRFL_sluttrapport.pdf
- Bus, A. G. (2001). Parent-Child Book Reading Through the Lens of Attachment Theory. I C. Snow, & L. Verhoeven (Red.), *Literacy and motivation: Reading engagement in individuals and groups*. New Jersey: Routledge.
- Chen, M. & Fan, X. (2001). Parental involvement and students' academic achievement: A meta-analysis. *Educational psychology review*, 13(1), 1-22.
- Christoffersen, L. & Johannessen, A. (2012). *Forskningsmetode for lærerutdanningene*. Oslo: Abstrakt forlag.
- Gambrell, L. B. & Malloy, J. A. (2008). New Insights on Motivation in the Literacy Classroom. I C. Block, & S. R. Parris (Red.), *Comprehension Instruction. Research-Based Best Practices* (2. utg., s. 226-238). New York: The Guilford Press.
- Guthrie, J. T., Perencevich, K. C., Tonks, S. & Wigfield, A. (2004). Children's motivation for reading: Domain specificity and instructional influences. *The Journal of Educational Research*, 97(6), 299-310. Hentet fra <http://corilearning.com/research-publications/2004-wigfield-guthrie-etal.pdf>
- Hansen, T. (1986). *Leselyst og leseglede*. Oslo: Skolebokforlaget.
- Helland, T., Lillejord, S., Manger, T. & Nordahl, T. (2011). *Livet i skolen 1. Grunnbok i pedagogikk og elevkunnskap* (3. utg.). Bergen: Fagbokforlaget.
- Hill, N. E. & Tyson, D. F. (2009). Parental involvement in middle school: a meta-analytic assessment of the strategies that promote achievement. *Developmental psychology*, 45(3), 740.
- Huey, E. B. (1908). *The Psychology and Pedagogy of Reading*. Cambridge: M.I.T. Press.
- Knowles, K. T. & Guthrie, J. T. (2001). Promoting Reading Motivation. I L. Verhoeven, & C. Snow (Red.), *Literacy and Motivation. Reading Engagement in Individuals and Groups*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates, Publishers.
- Kulturrådet. (udatert). *Den kulturelle skolesekken*. Hentet fra <http://kulturradet.no/dks/om-dks>
- Kunnskapsdepartementet. (udatert). *Motivasjon*. Hentet fra <http://www.regjeringen.no/nb/dep/kd/kampanjer/bedre-ungdomsskole/motivasjon.html?id=641445>
- Larocque, M., Kleiman, I. & Darling, S. M. (2011). Parental involvement: The missing link in school achievement. *Preventing School Failure*, 55(3), 115-122.
- Meece, J. L., Pintrich, P. R. & Schunk, D. H. (2008). *Motivation in Education. Theory, Research, and Applications* (3. utg.). New Jersey: Pearson Education.
- Patall, E. A., Cooper, H. & Robinson, J. C. (2008). Parent involvement in homework: A research synthesis. *Review of Educational Research*, 78(4), 1039-1101.
- Schiefele, U. (1991). Interest, learning, and motivation. *Educational psychologist*, 26(3-4), 299-323. Hentet fra http://opus.kobv.de/ubp/volltexte/2009/3353/pdf/schiefele1991_26.pdf

- Turner, J. & Paris, S. G. (1995). How literacy tasks influence children's motivation for literacy. *Reading Teacher*, 48(8), 662-673. Hentet fra <http://chelseehook.files.wordpress.com/2012/02/how-literacy-tasks-influence-childrens-motivation-for-literacy.pdf>
- Tveit, Å. K. (2004). *Innganger: om lesing og litteraturformidling*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Tveit, Å. K. (2012). Reading habits and library use among young adults. *New Review of Children's Literature and Librarianship*, 18(2), 85-104.
- Tveit, Å. K. & Westerheim, I. (2006). *Ungdomsromanen og leserne*. Paper presentert på: Kari Skjønberg-dagene; 2006-02-09 - 2006-02-10.
- Utdannings- og forskningsdepartementet. (2003). *Gi rom for lesing! Strategi for stimulering av leselyst og leseferdighet 2003-2007*. Oslo: Utdannings- og forskningsdepartementet.
- Utdanningsdirektoratet. (2006a). *Generell del av læreplanen*. Hentet fra <http://www.udir.no/Lareplaner/Kunnskapsloftet/Generell-del-av-lareplanen/>
- Utdanningsdirektoratet. (2006b). *Læreplan i norsk*. Hentet fra <http://www.udir.no/kl06/NOR1-05/>
- Utdanningsdirektoratet. (2006c). *Læreplanverket for Kunnskapsløftet*. Hentet fra <http://www.udir.no/Lareplaner/>
- Utdanningsdirektoratet. (2006d). *Prinsipper for opplæringen*. Hentet fra <http://www.udir.no/Lareplaner/Kunnskapsloftet/Prinsipp-for-opplaringa/>
- Utdanningsdirektoratet. (2013a). *Analyse av nasjonale prøver i lesing 2013*. Hentet fra http://www.udir.no/Upload/Statistikk/Nasjonale_prover/Nasjonale_prover_lesing_2013.pdf?epslanguage=no
- Utdanningsdirektoratet. (2013b). *Samarbeidet mellom hjem og skole*. Hentet fra <http://www.udir.no/Laringsmiljo/Bedre-laringsmiljo/Hjem-skole-samarbeid/Samarbeidet-mellom-hjem-og-skole/Hvordan-fremme-foreldresamarbeid/>

VEDLEGG 1 - SAMTYKKEERKLÆRING

Beskrivelse av bachelorprosjektet

Jeg er student ved Grunnskolelærerutdanningen ved Fakultet for lærerutdanning og internasjonale studier ved HiOA. Min veileder er Anne-Kari Skardhamar, (epost)

Prosjektet mitt har som tema motivasjon for lesing hos mellomtrinns elever. Som en del av prosjektet ønsker jeg å intervju en lærer/leseveileder om temaet. Formålet med oppgaven er finne ut hvordan lærere på mellomtrinnet kan jobbe for å øke elevers leselyst.

Frivillig deltakelse

Deltagelse er frivillig, og du kan når som helst trekke deg eller den informasjonen du har oppgitt fra undersøkelsen.

Jeg ber om å få ta lydopptak fra intervjuet, og etter transkribering vil lydopptaket bli slettet.

Anonymitet

All informasjon som innhentes under intervjuet vil bli anonymisert. Det vil si at ingen andre enn jeg vil vite hvem som er blitt intervjuet, og ingen informasjonen vil kunne tilbakeføres til deg som informant.

Før intervjuet begynner ber jeg deg om å samtykke i deltagelsen ved å undertegne på at du har lest og forstått informasjonen på dette arket og ønsker å delta. Hvis du trenger flere opplysninger kan du kontakte meg på telefon XXX eller mail XXX

Med vennlig hilsen

XXX , navn og dato

Samtykke

Jeg har lest og forstått informasjonen over og gir mitt samtykke til å delta i intervjuet

_____

Sted og dato

Signatur

VEDLEGG 2 – INTERVJUGUIDE

1. Kan du fortelle litt om bakgrunnen din?
2. Hvordan jobber du med svake lesere på mellomtrinnet?
3. Hvordan jobber du for å fremme elevers motivasjon for lesing?
4. Hva kan lærere gjøre for å skape leselyst hos elevene på mellomtrinnet?
5. Hvordan er hjem-skole samarbeidet? Er dette viktig for elevers leselyst?